

Rsp 293/13

Klíčová slova: mezinárodní prvek, rozhodné právo, náklady právního zastoupení

Dotčená ustanovení: Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží z roku 1980; Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech ze dne 28. května 2001; § 55 odst. 6 Řádu Rozhodčího soudu

P r á v n í v ě t a:

Pokud vznikne, na základě smlouvy, soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem a strany si v této smlouvě nezvolí rozhodné právo, ani tak neučiní následně po zahájení rozhodčího řízení, musí rozhodčí senát určit rozhodné právo sám. Rozhodné právo se určí zejména na základě mezinárodních smluv o určování rozhodného práva uzavřených Českou republikou a také ze závazků České republiky vyplývajících z členství ČR v mezinárodních organizacích.

Z o d ů v o d n ě n í:

1. V žalobě ze dne 18. února 2013, která byla doručena Rozhodčímu soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“) dne 20. února 2013, se žalobce domáhal vydání rozhodčího nálezu, kterým by byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci částku 25 080,00 EUR, specifikované úroky z prodlení a náklady rozhodčího řízení včetně nákladů za právní zastoupení, a to vše do 3 dnů ode dne vyhlášení rozhodčího nálezu.

Žalobce své nároky odůvodnil tím, že jako prodávající se žalovaným jako kupujícím uzavřel dne 13. února 2012 Smlouvu č. 1204, na základě které dodal žalovanému standardní sadu náhradních dílů k laserovému vysekávacímu stroji. Cena zboží činila 25 080,00 EUR a měla být zaplacená žalobci nejpozději do 90 dnů ode dne dodávky. Žalobce předal zboží k přepravě dne 16. února 2012. Žalobce uvědomil žalovaného o předání zboží k přepravě a zaslal žalovanému příslušné dokumenty. Žalovaný tak měl zaplatit kupní cenu nejpozději do 17. května 2012. Žalobce několikrát telefonicky i emailem vyzýval žalovaného k zaplacení kupní ceny. Až dne 9. srpna 2012 zaslal žalovaný žalobci dokumenty týkající se Smlouvy, ke kterým přiložil jím podepsanou dohodu, která měnila obsah čl. 3 – Platební podmínky Smlouvy, na termíny jiné. Tato dohoda nebyla se žalobce projednána, odsouhlasena, proto jí žalobce odmítl a nikdy nepodepsal.

3. Pravomoc Rozhodčího soudu k projednání a rozhodnutí uplatněného nároku dovodil žalobce z rozhodčí doložky obsažené v čl. 12.1. Smlouvy č. 1204, uzavřené mezi spornými stranami dne 13. února 2012, podle které budou veškeré spory a rozpory řešeny v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Praze, jehož rozhodnutí jsou konečná a pro obě strany závazná. Jelikož se rozhodčí řízení koná na území České republiky a strany se nedohodly jinak, je procesním předpisem upravujícím rozhodčí řízení zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „ZRŘ“) a Řád Rozhodčího soudu. Podle názoru rozhodců se jedná o platnou rozhodčí smlouvu podle § 2 ZRŘ, která splňuje požadavek písemné formy podle § 3 odst. 1 ZRŘ, předmět sporu je objektivně arbitrabilní a ani jiné okolnosti neposkytují důvod pro opačný závěr ohledně objektivní a subjektivní arbitrability. Žalovaný nevznesl žádnou námitku proti pravomoci Rozhodčího soudu žalobou uplatněné nároky projednat a rozhodnout.

7. Žalobce v podání ze dne 8. května 2013 (doručeném Rozhodčímu soudu 30. května 2013) uvedl, že částka 10 000,00 EUR byla připsána na účet žalobce dne 4. dubna 2013 a částka 15 080,00 EUR byla připsána na jeho účet dne 25. dubna 2013. Tímto žalovaný uhradil jistinu dlužné částky, ale neuhradil úroky z prodlení a náklady řízení včetně nákladů na právní zastoupení. Žalobce tímto podáním omezil žalobní nároky na úrok z prodlení ve výši 1 775,00 EUR a náklady řízení ve výši 98 622,00 Kč v přepočtu na euro 3 945,00 EUR a náklady na právní zastoupení 90 464,00 Kč v přepočtu na euro 3 618,00 EUR.

9. Žalovaný v podání ze dne 5. července 2013 uvedl, že mezi stranami nebyla dohodnuta podepsána příloha č. 1 ke Smlouvě č. 1204, nebyl žalovaný schopen celkem a včas zaplatit za dodané zboží. Žalovaný však již stoprocentně splnil všechny své závazky, proto je přesvědčen, že návrh na zaplacení pokuty ve výši 7,75 % za prodlení je nepodložený a nepřijatelný. Vyúčtování právnických odměn žalobce neodpovídají požadavkům Řádu Rozhodčího soudu a nejsou podloženy rozpočty a dokumenty, proto žalovaný navrhuje,

aby tyto náklady nebyly žalobci přiznány.

10. Žalobce na toto podání reagoval svým podáním ze dne 21. srpna 2013, ve kterém uvedl, že žalovaný zaplatil dluh až dne 25. dubna 2013, tedy po podání žaloby. Žalobce požaduje zaplacení zákonného úroku z prodlení, protože nebyla sjednána jeho výše ve Smlouvě, rovněž tak nebyla sjednána smluvní pokuta. Pokud jde o odměnu právního zástupce, tak ta byla stanovena v souladu s advokátním tarifem, tedy vyhl. č. 177/1996 Sb.

14. Na ústním jednání sdělily strany, že ke sjednání smíru mezi nimi pro rozdílné názory nedošlo. Proto bylo rozhodčím senátem rozhodnuto, že v řízení bude pokračováno projednáním žalobcem uplatněných nároků. Zároveň rozhodčí senát strany poučil ve smyslu § 118a českého občanského soudního řádu, že podle § 34 odst. 1 Řádu Rozhodčího soudu jsou strany povinny prokázat okolnosti, na které se odvolávají při uplatnění svých nároků nebo námitek, jakož i ve svých dalších tvrzeních.

15. Rozhodci z písemných podání obou sporných stran, přednesů zástupců stran na ústních jednáních a z provedených důkazů předloženými listinami zjistili následující skutkový stav a na základě těchto skutkových zjištění dospěli k následujícím právním závěrům. Podle § 34 odst. 1 Řádu Rozhodčího soudu jsou strany povinny dokázat okolnosti, na které se odvolávají jako na základ svých nároků nebo námitek, jakož i ve svých dalších tvrzeních.

Oběma sporným stranám bylo ve smyslu § 18 ZRŘ poskytnuto rovné postavení a byla jim dána plná příležitost k uplatnění jejich práv. Postup rozhodců byl rovněž v souladu s čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech. Stranám bylo poskytnuto poučení ve smyslu § 118a občanského soudního řádu, tak jak to vyžaduje příslušná judikatura Ústavního soudu (např. I. ÚS 3227/07).

17. Mezi stranami není pochybnosti o tom, že dne 13. února 2012 podepsal žalobce jako prodávající a žalovaný jako kupující Smlouvu. Dle čl. 3.1., 3.3. a 3.4. Smlouvy č. 1204 budou platby prováděny kupujícím dle faktury, vystavené prodávajícím na konkrétní dodávku, bankovním převodem. Úhrada za zboží bude provedena kupujícím na obrátový účet prodávajícího, a to 100 % z ceny ve výši 25 080,00 EUR bude zaplaceno kupujícím nejpozději do 90 dnů ode dne dodávky zboží. Za datum úhrady se považuje datum připsání platby na účet prodávajícího dle výpisu z banky.

Odkazuje-li žalovaný na nepodepsanou přílohu č. 1 ke Smlouvě č. 1204, tak taková příloha nebyla žalobce nikdy podepsána a ani ze Smlouvy nevyplývá pro strany povinnost takovou přílohu podepsat. Tudíž je podle rozhodčího senátu zcela zřejmé, že mezi stranami nedošlo k jakékoli změně platebních podmínek, stanovených v čl. 3 Smlouvy č. 1204. Navíc, sama Smlouva má Přílohu č. 1, která je její nedílnou součástí, je stranami podepsána a obsahuje specifikaci zboží, které má být podle Smlouvy č. 1204 dodáno.

18. Podle názoru rozhodčího senátu bylo zboží dle Smlouvy č. 1204 prokazatelně dodáno žalovanému dne 16. února 2012. Žalovaný nepředložil žádný důkaz o tom, a ani to netvrdil, že by mu zboží nebylo dodáno řádně, nebo že by mělo nějaké vady. Podle žalobce mělo být zboží zaplaceno dle Smlouvy č. 1204 do 90 dnů, tedy do 17. května 2012. Část kupní ceny byla žalovaným zaplacena v částce 10 000,00 EUR prokazatelně dne 4. dubna 2013 a zbyváající část kupní ceny 15 080,00 EUR dne 25. dubna 2013, tedy až po podání žaloby.

19. Vzhledem ke změně žalobního petitu žalobce dle jeho podání ze dne 8. května 2013, jehož změnu rozhodčí senát usnesením ze dne 15. listopadu 2013 připustil, bylo v rozhodčím řízení nadále rozhodováno jen o úrocích z prodlení se zaplacením kupní ceny a o nákladech řízení.

20. Vzhledem k tomu, že žalobce má své sídlo/místo podnikání na území České republiky (je tedy českou právníckou osobou) a žalovaný má své sídlo/místo podnikání na území Ukrajiny (je tedy ukrajinskou právníckou osobou), je třeba jejich vzájemný závazkový vztah kvalifikovat jako soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem a v této souvislosti musel rozhodčí senát určit rozhodné právo, protože strany si ve Smlouvě žádné rozhodné právo nezvolily. Neučinily tak ani následně po zahájení rozhodčího řízení.

Podle názoru žalobce je rozhodným právem právo české, protože Smlouva byla podepsána v České republice a bylo dohodnuto, že spor bude projednáván v rozhodčím řízení v České republice. Zboží nebylo plněno na území Ukrajiny, protože smluvní plnění česká strana splnila předáním k přepravě, a to bylo na území České republiky. Od tohoto okamžiku se i počítala lhůta k zaplacení faktury.

Podle názoru žalovaného je rozhodným právem právo Ukrajiny, protože předmět plnění byl plněn na území Ukrajiny. Žalovaný je ukrajinskou právníckou osobou a takovému pouhé ujednání o řešení sporu

Rozhodčím soudem v Praze nezakládá existenci ujednání o tom, že na Smlouvu bude aplikován český právní řád.

Rozhodčí senát v souvislosti s rozhodným právem poučil obě strany o tom, že Smlouva, protože se jedná o kupní smlouvu, se řídí ustanoveními Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží z roku 1980 (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods), protože strany jí z aplikace nevyloučily. Pro Českou republiku je Úmluva závazná od 1. ledna 1993, pro Ukrajinu od 1. února 1991. Úmluva však ve svých ustanoveních neupravuje výši úroků z prodlení.

Pro Českou republiku je od 17. prosince 2009 závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (nařízení Řím I). V souladu s čl. 25 a 26 nařízení Řím I sdělila Česká republika Komisi, že přednost před jejími ustanoveními má Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech ze dne 28. května 2001. Podle ustanovení čl. 48 odst. 2 této Smlouvy pokud se účastníci neshodli na volbě rozhodného práva, řídí se jejich závazkové vztahy právním řádem té smluvní strany (smluvního státu), na jejímž území smlouvu uzavřeli. Jak lze dovodit ze všech provedených listinných důkazů, byla Smlouva uzavřena v Praze, tedy na území České republiky, proto je podle názoru rozhodčího senátu rozhodným právem právo české, konkrétně český obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

Právní zástupce žalovaného vznesl pochybnosti o tom, zda Smlouva byla uzavřena v Praze na území České republiky, protože u jejího podpisu nebyl přítomen. Proto navrhl výslech osoby pana A. R., ředitele žalovaného. Rozhodčí senát návrh na výslech pana A.R. zamítl jako nedůvodný a nadbytečný, protože žalovaný od podání žaloby a zahájení rozhodčího řízení nikdy nevznesl žádnou námitku ohledně místa podepsání Smlouvy, i když již v žalobě žalobce uvedl místo jejího podpisu Praha. Listinné důkazy, které byly provedeny a obsahují místo podepsání Smlouvy, mají rozhodci za nezpochybnitelné.

23. Rozhodci zjistili, že žalovaný byl v prodlení se zaplacením částky 25 080,00 EUR ode dne 18. května 2012 do 4. dubna 2013 a částky 15 080,00 EUR ode dne 5. dubna 2013 do 25. dubna 2013. Žalobce požadoval zaplacení úroků z prodlení ve výši 7,75 % p.a., a to v částkách 1 714,00 EUR a 61,00 EUR.

Podle nařízení vlády č. 142/1994 Sb., v platném znění, se úrok z prodlení počítá dle repo sazby České národní banky k poslednímu dni kalendářního pololetí, které přechází kalendářnímu pololetí, v němž byl žalovaný prvně v prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů, ročně. Ohledně prodlení se zaplacením částky 25 080,00 EUR činí tak výše úroků ročně 7,25 % a ohledně zaplacení částky 15 080,00 EUR 7,05 %, vyjádřeno v konkrétní částce 1 604,09 EUR a 55,34 EUR, tedy celkem 1 659,43 EUR.

Rozhodčí senát proto považuje za oprávněnou částku úroků z prodlení pouze ve výši 1 659,43 EUR, a proto částku úroků co do výše 115,57 EUR zamítl jako neoprávněnou.

24. O povinnosti nést poplatek za rozhodčí řízení a paušál na správní náklady Rozhodčího soudu bylo rozhodnuto podle § 55 odst. 1 Řádu Rozhodčího soudu. Žalovaný ve sporu podlehl, proto je povinen zaplatit žalobci poplatek za rozhodčí řízení ve výši 58 622,00 Kč a paušál na správní náklady Rozhodčího soudu ve výši 40 000,00 Kč. Zažalovaná jistina byla totiž zaplacená až po podání žaloby.

Žalobce sice tyto náklady přepočítal na částku 3 945,00 EUR, avšak jak poplatek za rozhodčí řízení, tak i paušál na správní náklady Rozhodčího soudu mu byly stanoveny a žalobce je prokazatelně zaplatil v českých korunách, proto i jejich náhrada mu byla přiznána v této měně.

25. Obě strany uplatnily nárok na náhradu nákladů řízení podle vyhlášky 177/1996 Sb., advokátní tarif.

Rozhodčí senát i přesto, že žalobce měl ve věci plný úspěch, co se týče zažalované jistiny, s ohledem na specifické okolnosti projednávané věci a postup stran v průběhu rozhodčího řízení podle ustanovení § 55 odst. 6 Řádu Rozhodčího soudu náhradu nákladů právního zastoupení žalobci nepřiznal.

Žádná ze stran tak nemá nárok na náhradu nákladů právního zastoupení.

V Praze dne 2. prosince 2013